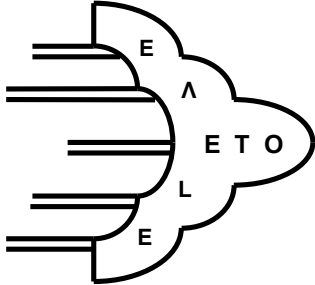

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6949573108

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.148 Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2018
ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Γενική Συνέλευση της ΕΛΕΤΟ στις 21 Μαρτίου 2018

ΠΡΟΣ: Τα μέλη της ΕΛΕΤΟ

Αγαπητά μέλη της ΕΛΕΤΟ,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ σας προσκαλεί στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση 2018 της ΕΛΕΤΟ που συγκαλείται στις 14 Μαρτίου 2018 και, επειδή είναι βέβαιο ότι δεν θα επιτευχθεί απαρτία, θα πραγματοποιηθεί οριστικά **στις 21 Μαρτίου 2018, ημέρα Τετάρτη και ώρα 18.00-21.00, σε αίθουσα του Σχολείου Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού «Μέγας Αλέξανδρος», Μαυροματαίων 25, 10434, Αθήνα, τηλ. 2108217710, με Πρακτέα** (θέματα Ημερήσιας Διάταξης):

1. Εκλογή Προέδρου της Γ.Σ. και δύο πρακτικογράφων
2. Ετήσιος Απολογισμός Πεπραγμένων του ΔΣ
3. Ετήσιος Οικονομικός Απολογισμός
4. Εκθεση Ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής
5. Ετήσιος Απολογισμός Εργασιών του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου
6. Γενικός Ετήσιος Προϋπολογισμός
7. Έγκριση Πεπραγμένων ΔΣ, ΓΕΣΥ και Προϋπολογισμού
8. Προτάσεις του ΔΣ
9. Άλλα Θέματα
10. Καθορισμός ημερομηνίας αρχαιρεσιών και εκλογή Εφορευτικής Επιτροπής.

Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με το Καταστατικό, στη Γενική Συνέλευση μπορούν να συμμετάσχουν τα μέλη όλων των κατηγοριών με δικαίωμα λόγου, αλλά **δικαίωμα ψήφου** έχουν μόνο τα **ταμειακώς εντάξει τακτικά** και **ομόλογα μέλη**. Όσα μέλη δεν είναι ταμειακώς εντάξει μπορούν να τακτοποιηθούν την ίδια μέρα πριν από τη Συνεδρίαση.

Φιλικά

για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΛΕΟΝΤΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΑΜΑΣ

Η κοπή της πίτας 2018 της ΕΛΕΤΟ

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, διοργανώθηκε η εκδήλωση της κοπής της πίτας της ΕΛΕΤΟ, που πραγματοποιήθηκε στις 24 Ιανουαρίου 2018, στην αίθουσα του Utopia Cafe Bar, Αντήνορος 40, Αθήνα.

Στην εκδήλωση συμμετέσχαν ευάριθμοι φίλοι και μέλη της ΕΛΕΤΟ· ο χώρος και η ατμόσφαιρα ήταν εξαιρετικά και σχόλια ικανοποίησης εκφράστηκαν από όλους. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του και ο κ. **Γιώργος Γκόνος**, εκλεκτό επίτιμο μέλος της ΕΛΕΤΟ. Στη μικρή λαχειοφόρο αγορά προσφέρθηκαν δώρα από μέλη του ΔΣ, του ΓΕΣΥ και άλλα μέλη της ΕΛΕΤΟ, καθώς και από

επιχειρήσεις φιλικές προς την ΕΛΕΤΟ που εκτιμούν το έργο της· τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

Ο φετινός τυχερός της πίτας της ΕΛΕΤΟ ήταν ο ίδιος ο πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ **Κώστας Βαλεοντής**, που κέρδισε ένα αντίτυπο του *Χρηστικού Λεξικού της Νεοελληνικής Γλώσσας* της Ακαδημίας Αθηνών, προσφορά του επιστημονικού υπευθύνου του λεξικού καθηγητή **Χριστόφορου Χαραλαμπάκη**.

Κατά την «πάγια» συνήθειά του, στη σύντομη ομιλία του, ο πρόεδρος αναφέρθηκε στο φετινό «σύνθημα της πίτας»:

«*Το φετινό μήνυμα της πίτας της ΕΛΕΤΟ είναι το σύνθημα για να συνεχίσει η ελληνική γλώσσα να περιγράφει τον εξελισσόμενο κόσμο, σε όλους τους τομείς του, με δικά της γλωσσικά στοιχεία:*

Για κάθε νέα έννοια και ένας νέος ελληνικός όρος!...

Και **νέος όρος** δεν σημαίνει οποσδήποτε δημιουργία νέας λέξης ή νέων λέξεων· δημιουργία **νέου όρου** είναι και η απόδοση της νέας έννοιας με υπάρχουσα λέξη ή φράση, με προσθήκη, δηλαδή, μιας ακόμα έννοιας στις έννοιες που παρίστανε ως τώρα η υπάρχουσα λέξη ή φράση σε διάφορα θεματικά πεδία. Το σύνθημα αυτό εκφράζει τη βασική κατευθυντήρια γραμμή στη λειτουργία των οργάνων (επιτροπών και ομάδων) που ασχολούνται με την ορολογία των θεματικών πεδίων και τη μεταφορά της σύγχρονης ειδικής γνώσης στην ελληνική γλώσσα.

Μια τέτοια ομάδα – που αποτέλεσε και εξακολουθεί να αποτελεί το ενεργότερο συστατικό του πυρήνα της ΕΛΕΤΟ – η **ΜΟΤΟ (Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας)**, εφαρμόζοντας τη γραμμή αυτή στην τηλεπικοινωνιακή ορολογία, την εξέφρασε εντονότερα ήδη πριν από 25 χρόνια, αίροντας τους διαταγμούς σχετικά με τη **δοκιμότητα ή μη των νέων όρων, με το παλαιό σύνθημά της:**

Κι ένας αδόκιμος ελληνικός όρος είναι καλύτερος από καθόλου ελληνικό όρο!...

Βέβαια, η δοκιμότητα ενός όρου, όπως αυτή οριζόταν τότε και εξακολουθεί να ορίζεται και σήμερα στα γενικά λεξικά προϋποθέτει την καθιέρωση του όρου λόγω της χρήσης του σε κλασικούς και αναγνωρισμένους συγγραφείς ή λόγω της ευρύτερης χρήσης του στον γραπτό ή στον προφορικό λόγο. Με έναν τέτοιο ορισμό, κανένας νέος όρος δεν είναι **δόκιμος**. Να περιμένουμε να τον χρησιμοποιήσουν αναγνωρισμένοι συγγραφείς και να διαδοθεί ευρύτερα ο νέος όρος και ύστερα να τον θεωρήσουμε **δόκιμο!** Μπορεί αυτός ο ορισμός του **δόκιμου** να ικανοποιεί τις ανάγκες και τους ρυθμούς της γενικής γλώσσας· για τις ειδικές γλώσσες του διάφορων θεματικών πεδίων, όμως, όπου ο ρυθμός παραγωγής νέων εννοιών και επομένως νέων ειδικών όρων είναι πολύ μεγάλος, αυτός ο ορισμός δεν επαρκεί.

OROGRAMMA No 148, January – February 2018,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Syngrou Ave. 63, GR-11745 ATHENS GREECE

Στον τομέα της Ορολογίας, λοιπόν, σύμφωνα με το Πρότυπο ΕΛΟΤ 561-1 που ισοδυναμεί με το Διεθνές Πρότυπο ISO 1087-1, **δόκιμος όρος** θεωρείται ο προτιμώμενος όρος καθώς και οποιοδήποτε από τα δεκτά συνώνυμά του στη γλωσσική κοινότητα του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου. Και, μάλιστα, όταν ένας όρος έχει παραχθεί από ειδικό όργανο του θεματικού πεδίου και καθορίζεται σε κάποιο πρότυπο, ο όρος αυτός θεωρείται προτιμώμενος, επομένως **δόκιμος**. Το βασικότερο χαρακτηριστικό αυτών των δόκιμων όρων είναι ότι πληρούν, σε μεγάλο βαθμό, τις αρχές σχηματισμού όρων (http://www.eleto.gr/download/Oroγραμμα/Or102_V05.pdf), όπως αυτές έχουν διατυπωθεί διεθνώς από τον ISO και μεταφερθεί και στα ελληνικά από την επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21, συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ.

Η ΕΛΕΤΟ και τα συλλογικά μέλη και οι ομάδες της παράγουν ή υιοθετούν **δόκιμους όρους**, σύμφωνα με τον ορισμό της Ορολογίας: τώρα το αν αυτοί οι όροι θα γίνουν και δόκιμοι σύμφωνα με τον ορισμό των γενικών λεξικών θα εξαρτηθεί από τον βαθμό διάχυσης των όρων αυτών στη γενική γλώσσα λόγω της εξάπλωσης και εφαρμογής της ειδικής γνώσης στην καθημερινή ζωή. Ελλείψει δόκιμου όρου για μια νέα έννοια και ένας **αδόκιμος όρος** επιτελεί σημαντική λειτουργία στη γλώσσα: αποδίδει ελληνικά τη νέα έννοια έστω και αν αυτός δεν έχει σχηματιστεί μελετημένα. Η δημιουργία ή υιοθέτηση όρων από τα όργανα Ορολογίας και η διάδοσή τους συντελεί στον περιορισμό των αδόκιμων όρων.

Το σύνθημα «Για κάθε νέα έννοια και ένας νέος ελληνικός όρος!» δεν αποκλείει και ορολογικά αδόκιμους όρους, στις περιπτώσεις όμως όπου δεν έχει ακόμα καθιερωθεί δόκιμος όρος. Αν και όταν ασχοληθούν κάποιοι ονοματοθέτες του θεματικού πεδίου (συνήθως ομάδα ή επιτροπή) τον αδόκιμο όρο ενδέχεται και να τον καταστήσουν δόκιμο ή να περιορίσουν τη χρήση του επιλέγοντας ως δόκιμο όρο έναν ορολογικά καταλληλότερο όρο.»

Φωτογραφίες από την κοπή της πίκας (που τράβηξαν ο Γενικός Γραμματέας **Γιώργος Τσιάμας** και ο Αναπλ. Γενικός Γραμματέας **Τζάνος Ορφανός**) έχουν αναφορτωθεί στην ιστοσελίδα: <https://www.facebook.com/HellenicSocietyforTerminology/posts/2151809988382251>

K.B.

Η Ακαδημία Αθηνών αναθεωρεί...

Τα ΕΛΤΑ αποφάσισαν να προβούν σε μια συμπληρωματική έκδοση γραματοσοήμων με τίτλο Ελληνικήγλώσσα. Τα γραμματόσημα που θα εξέδιδαν θα είχαν τις απεικονίσεις:

- Απεικόνιση του Δίσκου της Φαιστού
- Απεικόνιση Γραμμικής Β' γραφής
- Απεικόνιση Γραφής κλασικής περιόδου

Προς το σκοπό αυτό τα ΕΛΤΑ απέστειλαν στις 19.06.1997 επιστολές προκειμένου να αποφασίσουν για την έγκριση αυτή οι αρμόδιοι φορείς:

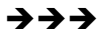
1. Υπουργείο Πολιτισμού
2. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
3. ΕΚΠΑ, Φιλοσοφική Σχολή, καθηγ. Γ. Μπαμπινιώτης
4. Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, καθηγ. Χρ. Χαραλαμπίδης
5. Ακαδημία Αθηνών, Προέδρος Νικ. Μασσανιώτης

Οι απαντήσεις των φορέων απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Είναι αξιοσημείωτο ότι εκτός της απεικόνισης του Δίσκου της Φαιστού που οι φορείς ήσαν αρνητικοί, οι άλλες δυο απεικονίσεις έτυχαν της θετικής έγκρισης με την Ακαδημία Αθηνών να αμφισβητεί την Γραμμική Β γραφή ως ελληνική. Εκ του γεγονότος αυτού δημιουργήθηκε σοβαρό θέμα, δεδομένου ότι το 2002 τα ΕΛΤΑ εξέδωσαν συμπληρωματική σειρά, και επομένως θα έπρεπε να επαληθευτεί η απάντηση της Ακαδημίας Αθηνών.

Ο έμπορος γραματοσοήμων **Γ. Χατζηθεοδωρίδης**, πρώην μέλος του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου των ΕΛΤΑ, απέστειλε επιστολή προς την Ακαδημία Αθηνών στις 16.10.2017 προκειμένου να τεκμηριωθεί αν η Γραμμική Β γραφή είναι Ελληνική ή όχι.

Η Ακαδημία Αθηνών δια του προέδρου της, του **Λουκά Παπαδήμου**, στις 27.10.2017 έδωσε την εξής απάντηση :

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΤΟΥ ΕΛ.ΤΑ. 10.06.1997 ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ		ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΣΚΟΥ ΤΗΣ ΦΑΪΣΤΟΥ	ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ Β' ΓΡΑΦΗΣ	ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΓΡΑΦΗΣ ΚΛΑΣΣΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
1.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Αθην. 10.12.95 (προηγήθηκε επιβολή 22.4.96) Πρόϊετ. Γ. Τσεδάρης	ΟΧΙ (Δεν έχει ακόμη αναγνωσθεί)	ΝΑΙ Προτείνεται: 1. Πινακίδα Τριπόδων από το Μυκηναϊκό ανάκτορο της Πύλου (Αρχ/κό Μουσείο Αθηνών)	ΝΑΙ Προτείνεται: Ψήφισμα της Δημοκρατίας (Μουσείο στοάς Αιτάλου, Αθήνα)
2.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Αθην. 17.11.97 Διευτ. Χρ. Σιγάλας		ΝΑΙ Εγκρίνει την έκδοση συμπληρωματικής σειράς	ΝΑΙ Εγκρίνει την έκδοση συμπληρωματικής σειράς
3.	ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Γ.ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ	ΟΧΙ (Δεν έχει ακόμη αναγνωσθεί)	ΝΑΙ	ΝΑΙ Προτείνει: Αττική, Χαλκιδική, γράφη
4.	ΙΔΡΥΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ Αθην. 08.09.97 Καθηγ. Χρ. Χαραλαμπίδης	ΟΧΙ (Δεν έχει επικρατήσει καμία ανάγνωση του δίσκου)	ΝΑΙ: Προτείνει: Πινακίδα των Τριπόδων	ΝΑΙ Προτείνει: Ψήφισμα κατά της τυραννίας.
5.	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ Αθην. 01.08.97 Πρόεδρος Νικ. Μασσανιώτης	ΟΧΙ (Δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί ενδιαφέρουσα εικονική παράσταση)	ΠΙΘΑΝΩΣ Ελληνική γλώσσα. Προτείνεται η Κυπριακή διάλεκτος Επιγραφής Ιδαίου	ΝΑΙ Ιωνική, Δωρική, Αττική.

Αξιότιμε κ. Χατζηθεοδωρίδη,

Αναφορικά με το ερώτημα που μας υποβάλατε με την επιστολή σας της 16^{ης} Οκτωβρίου 2017 (αριθμ. πρωτ: 127456) «αν η Γραμμική Β' είναι ή όχι Ελληνική γραφή», η θέση της Ακαδημίας Αθηνών ασφαλώς ταυτίζεται με εκείνη των ειδικών της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας. Ο Michael Ventris και ο John Chadwick στη μνημειώδη μελέτη τους "Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives", *The Journal of Hellenic Studies*, 73,1953, 84-103, απέδειξαν ότι «στα ανάκτορα της μυκηναϊκής εποχής ήδη μιλιόταν μια γλώσσα αρχαιότερη από την ομηρική, που είχε όμως όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Ελληνικής». Βλ. το κεφάλαιο «Μυκηναϊκή Ελληνική» που έγραψε ο John Chadwick και μετέφρασε από την Αγγλική ο Ι. Βλαχόπουλος στο βιβλίο *Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας. Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, Επιστημονική επιμέλεια Α.-Φ. Χριστίδης, Θεσσαλονίκη 2001: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, σσ. 291-298.

Η σημερινή απάντηση της Ακαδημίας Αθηνών, με την επιστημονική τεκμηρίωσή της, είναι καταλυτική και ο κ. Γ. Χατζηθεοδωρίδης ευχαρίστησε με επιστολή του τον Πρόεδρο της Ακαδημίας.

Δ.Π.

Ένας επαναστατικός τρόπος ανάμματος φωτιάς τον 5ο π.Χ. αιώνα στην Αθήνα

Ο συνήθης τρόπος να ανάψεις φωτιά τον 5ο π.Χ αιώνα, ήταν με το **πυρείο**, μια κατασκευή αποτελούμενη από τη **βάση**, δηλ. ένα ξερό, ελαφρό και μαλακό ξύλο, πλάτους μερικών εκατοστών, γύρο στα 15-20 εκ. μήκος, ένα κυλινδρικό ξυλάριο μήκους 15-20 εκατοστά και διαμέτρου 1 εκ., το οποίο με τη βοήθεια ενός είδους μικρού τόξου, αναγκάζονταν να περιστραφεί ταχύτατα, με μέτρια πίεση, στη βάση, δίκην τρυπανιού. Η τριβή στο σημείο επαφής ξυλαρίου και βάσης, πυρρακτωνε το ξύλο της βάσης. Στο σημείο πυράκτωσης, ετίθετο εύφλεκτο υλικό, που με απλό φύσημα ανέδιδε πλέον φλόγα.

Ο μεγάλος κωμωδιογράφος, **Αριστοφάνης ο Αθηναίος ο Φιλίππου** (450-385 π.Χ.) μας πληροφορεί για έναν άλλο επαναστατικό τρόπο να ανάψεις φωτιά τον 5ο π.Χ. αιώνα στην Αθήνα.

Ο τρόπος αυτός ήταν με τη βοήθεια ενός (συγκεντρωτικού) **φακού** και να τι λέει γι αυτό ξεκάθαρα στην κωμωδία του **Νεφέλαι** (στιχ. 768), όπου βάζει τον ήρωά του να λέει:

«...τήν λίθον ταύτην έώρακας τήν καλήν, τήν διαφανή, άφ' ής τό πύρ άπτουσι...»

«...είδες ποτέ την πέτρα, τη διάφανη, που μ' αυτήν ανάβουν φωτιά...»

Από τον στίχο αυτόν, λοιπόν, μαθαίνουμε ότι τότε (5^{ος} π.Χ. αιώνας) πουλιόταν και ήταν σε χρήση ο (συγκεντρωτικός) φακός, κατασκευασμένος είτε από γυαλί, είτε από κάποιο είδος φυσικού κρυστάλλου, με το οποίο οι άνθρωποι άναβαν φωτιά.

Και για να μην υπάρχει αμφιβολία ότι μιλάει για συγκεντρωτικό φακό, λίγο παρακάτω (στ. 769-773), προσθέτει:

«...εί ταύτην λαβών, όποτε γράφοιτο τήν δίκην ό γραμματεός, άπωτέρω σάς ώδε προς τόν ήλιον τά γράμματ' έκτήξαιμι τής έμης δίκης...»

«...κρατώντας την στο χέρι, σαν ο κλητήρας έγραφε τη μήνυση, μπροστά στον ήλιο θα στεκόμουν και θα 'λιωνα της δίκης τα γράμματα...»

Θεωρείται γνωστό ότι τον 5ο π.Χ. αιώνα οι άνθρωποι έγραφαν σε ένα είδος ξύλινης πλάκας, με μαλακό επίστρωμα είτε κεριού είτε ενός μίγματος κεριού και πίσσας, με τη βοήθεια οξείας γραφίδας. Η ξύλινη πλάκα ήταν ελαφρά σκαμμένη ώστε το μαλακό επίστρωμα γραφής να μην εξέχει της επιφάνειας. Δύο τέτοιες πλάκες, με άρθρωση, αποτελούσαν ένα **δίπτυχο**.

Δηλαδή, ενώ ο κλητήρας θα έγραφε τη μήνυση σε μια τέτοια πλάκα, ο ήρωας θα πήγαινε από πάνω του και με το γυαλί αυτό και τη βοήθεια του ηλιακού φωτός, θα έλιωνε τα γράμματα στην πλάκα, στην οποία θα γραφόταν η μήνυση σε βάρος του.

Η σκηνή είναι κάτι οικείο σε όλους μας αφού, λίγο ή πολύ, όλοι έχουμε προσπαθήσει, με έναν κοινό μεγεθυντικό φακό (συγκεντρωτικό), να βάλουμε φωτιά σε ένα κομμάτι χαρτί.

Γ.Α.Τ.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ¹ έλα κι εσύ

1. Πώς γράφονται οι όροι που αποδίδουν γενική έννοια όταν χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν ατομική έννοια

Με αφορμή ερώτημα στο Φέισμπουκ της **Ευδοξίας Ρέντα**, ενεργού μέλους της ΕΛΕΤΟ, για το πώς γράφονται τα αρχικά των λέξεων στον όρο **πολιτική απορρήτου** μιας επιχείρησης και τη συζήτηση που εκεί ακολούθησε, διατυπώθηκε – και εγκρίθηκε και από το ΓΕΣΥ – ο «κανόνας»:

Όταν το ίδιο μονόλεκτο ή πολύλεκτο που αποδίδει – ως όρος – **γενική έννοια** χρησιμοποιείται για να αποδώσει **ατομική έννοια**, δηλαδή **συγκεκριμένο είδος** της υπόψη γενικής έννοιας, τότε από **όρος** γίνεται **όνομα** και για να διακρίνεται η διαφορά στη γραφή εφαρμόζονται διάφοροι τρόποι, ο συνηθέστερος από τους οποίους είναι η γραφή του μονολέκτου με κεφαλαίο αρχικό και των λέξεων του πολυλέκτου με κεφαλαία αρχικά. Άλλοι τρόποι είναι: πλαισιογραφία ή εντονότυπη γραφή ή και τα δύο, η αλλαγή χρώματος έναντι του χρώματος του κειμένου κ.ά.

Όστε προκειμένου για την **πολιτική απορρήτου** μιας επιχείρησης:

Πολιτική Απορρήτου,
Πολιτική απορρήτου,
Πολιτική απορρήτου,
Πολιτική απορρήτου,
Πολιτική απορρήτου.

2. Δύο στερητικά α(ν)- στην ίδια λέξη

Με αφορμή συζήτηση στο Φέισμπουκ σχετικά με τον όρο **AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome = σύνδρομο επίκτητης ανοσοανεπάρκειας)** τέθηκε το ερώτημα: Ποιος από τους τρεις παρακάτω όρους θα μπορούσε να είναι **αντώνυμο** του όρου **ανοσοανεπάρκεια (immune deficiency)** ο οποίος περιλαμβάνει δύο στερητικά μορφήματα: **α-νοσο-αν-επάρκεια**

α. νοσοανεπάρκεια; (Να φύγει το στερητικό από το 1^ο συνθετικό;)

β. ανοσοεπάρκεια; (Να φύγει το στερητικό από το 2^ο συνθετικό;)

γ. νοσοεπάρκεια; (Να φύγουν και τα δύο το στερητικά;)

Η ορολογική ανάλυση δείχνει:

Με βάση την έννοια (μέσω του ορισμού της) χωρίζουμε τον όρο στα δύο άμεσα συνθετικά του (**προσδιορίζον/προσδιοριζόμενο**):

immune | deficiency

ανοσο | ανεπάρκεια (< άνοσ-ος + -ο- + ανεπάρκεια) = **ανοσίας ανεπάρκεια**

Το αντώνυμο, λοιπόν, θα πρέπει να αποδίδει την έννοια: «**ανοσίας επάρκεια**»:

ανοσίας επάρκεια > άνοσ-ος + -ο- + επάρκεια > **ανοσοεπάρκεια**

Η απάντηση, επομένως, είναι: το β.

(Σημείωση – Η σύνθεση θα έπρεπε, κανονικά, να γίνει από την «**ανοσί-α**» και όχι από το «**άνοσος**».)

Διαφαίνεται, λοιπόν, ο «κανόνας»:

Το αντώνυμο ενός μονολεκτικού σύμπλοκου όρου **μπορεί** να σχηματιστεί με ανάλογη σύνθεση και με αντικατάσταση του προσδιοριζόμενου συνθετικού του αρχικού όρου με το αντώνυμό του.

¹ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

3. Όροι που συζητήθηκαν στο Translatum και εγκρίθηκαν από το ΓΕΣΥ

Το ΓΕΣΥ έχει εγκρίνει, σε παλαιότερες συνεδριάσεις του, τους ακόλουθους όρους που περιλαμβάνονται σε συζήτηση του Translatum:

apperceptual -> **προσληπτικός**

και:

perception -> **αντίληψη**
apperception -> **πρόσληψη**
conception -> **σύλληψη**

4. QR code → γραμμοκωδικός QR

Τι είναι ο **QR code**;

Ορισμός:

QR code (abbreviated from **Quick Response Code**) is the trademark for a type of matrix barcode (or two-dimensional barcode) first designed for the automotive industry in Japan. A barcode is a machine-readable optical label that contains information about the item to which it is attached.
QR code - Wikipedia (https://en.wikipedia.org/wiki/QR_code)

Απόφαση του ΓΕΣΥ:

Quick Response Code, QR code → **γραμμοκωδικός ταχείας απόκρισης, γραμμοκωδικός QR**

Αυτός είναι ένας **γραμμοκωδικός QR:**

5. permaculture → αεικαλλιέργεια

Εξετάστηκε στο ΓΕΣΥ η συζήτηση που έγινε στην Ομάδα International Linguistic Watch του Φέισμπουκ για την ελληνική απόδοση του όρου **permaculture** (που κάποιος την αποκαλούν **περμακουλτούρα**) και η καταλληλότητα της ήδη χρησιμοποιούμενης απόδοσης **αεικαλλιέργεια**.

Ορισμός της έννοιας

permaculture (< **permanent** (agri)culture)
noun
 the development of agricultural ecosystems intended to be sustainable and self-sufficient.
"his forest garden is one of Britain's best models of permaculture"

Το ΓΕΣΥ έκρινε κατάλληλη και υιοθέτησε την απόδοση:

permaculture -> **αεικαλλιέργεια**

6. openness → ανοικτότητα

Εξετάστηκε, στο ΓΕΣΥ, σχετικό ερώτημα της κας Έλλης Άνθη (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) και υιοθετήθηκε ως τεχνικός όρος η απόδοση:

openness -> **ανοικτότητα**

για την ιδιότητα του οποιουδήποτε **ανοικτού (open)**.

7. Όροι που προτάθηκαν στο ΕΔΟ και εγκρίθηκαν από το ΓΕΣΥ

α. Κατά τη συζήτηση (στο ΓΕΣΥ) του όρου **hot dip galvanised passivated aluminium killed low carbon steel**, που αναρτήθηκε στη βικιομάδα **Τεχνολογία** του ΕΔΟ (Ελληνικού Δικτύου Ορολογίας), προτάθηκε να αλλάξει ο ελληνικός όρος της IATE

hot dip galvanizing -> **θερμή επιψευδαργύρωση**

διότι έτσι αποδίδει τη γένια έννοια «**θερμή επιψευδαργύρωση**», η οποία ενδέχεται να είναι και χωρίς **εμβάπτιση (dip)** – και να γίνει: **θερμή επιψευδαργύρωση με εμβάπτιση** ή καλύτερα:

hot dip galvanizing -> **θερμο(εμ)βαπτική επιψευδαργύρωση**

και ο όρος της ανάρτησης να γίνει:

hot dip galvanised passivated aluminium killed low carbon steel -> **θερμο(εμ)βαπτικά επιψευδαργυρωμένος καθυστερημένος με παθητικοποιημένο αλουμίνιο μαλακός χάλυβας**

β. Το ΓΕΣΥ ενέκρινε το τελικό αποτέλεσμα της συζήτησης στην βικιομάδα **Οικονομικά** του ΕΔΟ για τους όρους:

EN: **smile effect, volatility smile**

EL: **φαινόμενο του χαμόγελου, χαμόγελο της μεταβλητότητας**

Ορισμός τη έννοιας:

U-shaped pattern of implied volatilities across different strike prices

γ. Το ΓΕΣΥ ενέκρινε την πρόταση (του προέδρου) στη βικιομάδα **Τεχνολογία** του ΕΔΟ για τον όρο:

demand-side response capacity -> **δυναμικότητα απόκρισης (από την πλευρά) της ζήτησης**

και την τελική επιλογή, στο ΕΔΟ:

demand-side response capacity -> **δυναμικότητα απόκρισης της ζήτησης**

δ. Το ΓΕΣΥ ενέκρινε τις προτάσεις στη βικιομάδα **Τεχνολογία** του ΕΔΟ για τους όρους:

shortage pricing, scarcity pricing -> **τιμολόγηση στενότητας, τιμολόγηση ανεπάρκειας**

decarbonisation -> **απεξάρτηση από τον άνθρακα**

cindynics, hazard science -> **κινδυνική**

baked green electrode -> **οπτό πράσινο ηλεκτρόδιο, ψημένο πράσινο ηλεκτρόδιο**

ε. Το ΓΕΣΥ ενέκρινε τις προτάσεις στη βικιομάδα **Δίκαιο** του ΕΔΟ για τους όρους:

preemption determination -> **τελική απόφαση υπερίσχυσης**

marital status -> **οικογενειακή κατάσταση**

parental status -> **γονεϊκή κατάσταση**

στ. Το ΓΕΣΥ ενέκρινε την πρόταση στη βικιομάδα **Οικονομικά** του ΕΔΟ για τον όρο:

reverse solicitation -> **αντίστροφη προσέλκυση**

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Δημήτρης Παναγιωτάκος, Γιώργος Τσιάμας

Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Γιώργος Τσιάμας, Μιχάλης Καραμιχάλης, Τάνια Βαλεοντή

Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
 ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/qr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμία δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.